

אשית עצות בנפשי

שיחות זמנינו

ממורינו דאש

הישיבה שליט"א

נ"ב

שנה ב'

פרשת אמור

תשפ"ד

שיעור ליל שישי
פר' אחרי תשפ"ד

ליל הסדר בצל הרה"י
תשפ"ד - מפי אחד המשתתפים

לשמיעת השיעורים
קול ברסלב: 079-70-400-66

- פנימו -

יוצא לאור על ידי תלמידי היכל הקודש
בני ברק יצ"ו

להערות והארות: USHISEB@GMAIL.COM

ליל שישי פרשת אחרי תשפ"ד

מלפניך, בבית האבל שומעים, הוא תמיד דיבר מאמונה, הוא תמיד אמר ברוך ד', תודה ד', אלו דברים שלוקחים באמת, שבת נאך פסח, את כל היגיעה שעבדנו למען פסח אלו דברים שאנחנו לוקחים איתנו.

פרנסה לצורך מצוות

אנשים עובדים קשה לפרנסתם, והאמת היא שכל העבודה הקשה זה למען הקב"ה, וזה ישאר לנצח, הבעשטה"ק היה אומר אם יסחטו את הפרנסות של ישראל ימצאו שם מצוות, כי למה יהודי הולך ועובד קשה לפרנסתו, למה הוא עומד שעות ארוכות בחנות, הכל כדי שיהיה לו להוצאות שבת ויו"ט וחינוך ילדיו, לגוי לא עולה כלום, אין שם מלבושי קודש, הוא קונה את החולצה הכי זולה וזהו, אומרים שגוי שווה בחורף דולר ובקיץ רבע דולר [קוואדער], זה מה שבגדיו שווים, יהודים צריכים כסף לבגדים, וכשהילד נעשה בר מצוה צריך להביא לו תפילין, ושאר הוצאות למצווה.

חלת מפתח – מפתח הפרנסה ביד הקב"ה

השבוע יש מנהג ישראל, לעשות חלת מפתח, יש שמניחים מפתח אמיתי, אצלינו נוהגים לעשות עם הבצק צורה של מפתח, כי

הדברים החשובים באמת

חסדי השם שעבר עלינו החג הקדוש, וכעת מתכוננים לשבת אחרי פסח, שהוא עדיין פסח, כפי שאומרים אצל חסידים, שבת 'נאך' פסח, נשאר בידינו המצות וכל שאר המצוות שעשינו בפסח, אלו דברים שהם באמת חשובים ונשארים בזה ובבא, מוהרא"ש היה תמיד אומר, שנקשיב למה שמדברים בבתי האבלים, שם שומעים את האמת, לא משנה את מי מנחמים, שד' יעזור שלא נשמע שוד ושבר, אבל סתם ככה בכל מקום שומעים ש:ההוא עשיר וההוא מוצלח וכו', אבל בבית האבל תשמעו, איזה שמחה היה לו במצות, כמה הוא אהב את התהלים, הרי היום אם ימצאו בישיבה בחור עם תהלים, מיד יזלזלו בו ויגידו לו שלא יצא ממנו כלום, היום אם מישהו יניח איזה פרוטה בקופת צדקה, אף אחד לא מחשיב את זה, אבל בבתי האבלים ישמעו, הוא תמיד ניגש לקופה והכניס שם צדקה, הרי זה הלכה מפורשת בשו"ע שיש לתת צדקה קודם התפילה, ואנשים מזלזלים בזה, כי חושבים שרק אם נותנים סכומים גדולים זה שווה משהו, עוד מעט ארוויח הרבה בעיסקה ואז אתן סכס גדול, ולא מחשיבים את עצם הנתינה, את הפרוטות החשובות, האריזו"ל היה מכניס שלש פרוטות בשעת ויברך דוד, כשאמר והעושר והכבוד

כעת יש הזדמנות לגלות את המספרים, אני מגלה לכם את מספרי הלוטו, תברכו ברכת המזון מתוך סידור, זה לא אחוז קלוש, הרי מי שקונה כרטיס לוטו, יש לו אחוז ממיליארד שאולי יזכה, אבל אם מברך לאט בכוונה מתוך סידור, הוא בוודאי יזכה.

סגולה לפרנסה – לקחת את הקב"ה לשותף

יש עוד סגולות לפרנסה, מי רוצה לשמוע טיפים לעסקים? אני מחלק טיפים, אברכים שואלים איזה שותף להכניס לעסק, אני עונה מה שמוהרא"ש היה אומר, 'קליין און מיין' [קטן ושלי], עדיף עסק פחות גדול, אבל ללא שותפים, יש כאלו שרוצים עסק ענק ורק חצי מזה, אבל מוהרא"ש לא אמר ככה, אברך ניגש אלי עכשיו בעיו"ט שהוא מחפש שותף, ושאלתי אם חסר לו כסף בעסק ולכן רוצה מי שיממן, ענה שיש לו כסף הוא רק מחפש שותף ללבן איתו את כל הסוגיות בעסק, מה לעשות הלאה, ולצעוק ולהתווכח ולריב... והוא אומר אני עוד לא במדרגה להשיח כל כך את לבי אל הקב"ה, אני רחוק מזה, אמרתי לו יש לי שותף עבורך, תכניס את הקב"ה לשותף בעסק, על ידי שתלך להתפלל כל יום שחרית מנחה ומעריב במנין, ואני יודע שזה לא קל, וכך מכניסים את הקב"ה לשותף.

אולי יש אנשים שלא יודעים על מה אני מדבר, אנשים מבוגרים שכבר קמים חמישים שנה באותו זמן, ויש להם את המנין הקבוע שלהם, ואת המקום הקבוע בבית כנסת, ואוי ואבוי אם מישהו מתיישב שם בטעות, עכשיו ביו"ט בקריה אורח אחד התיישב על המקום שלי, הוא לא ידע שזה שלי, ומישהו רצה להעיר לו, ורמזתי לו עם עיניי שלא יעשה לו כלום, וניגש אלי אברך, שזה ממש מופת וגדולה שלא אמרו לו כלום, ואני אומר שזה הרבה יותר מופת והזוי אם כן אומרים, וכי אני חייב להתפלל דווקא באותו מקום, ראיתי

כעת אחרי יו"ט חוזרים לפרנסה, ומזכירים לעצמינו שבפרנסה יש מפתח, והמפתח נמצא רק בידיו של הקב"ה, וכך אנחנו מחדדים לעצמינו שנזכור שלא משנה מה שרק נעשה לפרנסה, בסוף הכל תלוי אך ורק בהקב"ה, חז"ל אומרים בתענית דף ב. שיש ג' מפתחות שנמצא ביד הקב"ה, המפתח של ילדים, אפשר לשפוך כסף לרוב לטיפולים, אבל בסוף זה רק אצל הקב"ה, וכשאינן לאברך ילדים צריך לפנות מיד להקב"ה, שילך לפינה וישפוך את לבו, ויעשה את הסגולות של הצדיקים, רבינו מביא סגולות מאוד יפות בספר המידות לזכות לבנים, כדאי ללמוד את זה באות בנים, עושים את זה ומבקשים מהקב"ה, וכן מפתח של גשמים ומפתח של תחיים המתים שיהיה לעתיד לבוא, ובמערבא אמרו אף מפתח של פרנסה בידו של הקב"ה, דכתב פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון, זה אותו דבר כמו שאמרו בבבל על גשמים, ולכן כעת כשעושים חלת מפתח, אומרים לאשה ולילדים, למה אנחנו עושים את זה, כדי שנזכור שהמפתח של פרנסה נמצא בידיו של הקב"ה.

סגולה לפרנסה – לברך מתוך סידור

אנשים מחפשים סגולות לפרנסה, מוהרא"ש נתן לנו סגולה מאוד קלה לפרנסה, לברך ברכת המזון מתוך ברכון ובכוונה, נוטלים כל יום ידים לפת ומברכים מתוך סידור או ברכון, כשמחדירים את זה לילדים ובחורים, זה נכנס בהם, וזה נהיה מאוד קל, אנשים כל כך מפחדים מברכת המזון, אם שומעים שזה 'המוציא', הם לא רוצים לאכול, אני אומר להיפך, אם זה 'מזונות' אז לא צריך לאכול את זה, אבל אם זה 'המוציא', הרי אפשר לזכות כאן בכרטיס לוטו, אברכים מבקשים שיגלו להם את המספרים של הלוטו, ואם יזכו הם יתנו את הכל לצדקה או חצי מזה, וכי הקב"ה צריך להגיע לצדקה שלהם, הרי הקב"ה יכול לכתחילה לתת את זה לאן שהוא רוצה, אבל

הבית כנסת כאן שוכר מקום חדש בעוד שבועיים, אבל פעם אף אחד לא רצה להשכיר לנו מקום, היתה תקופה שהיינו צריכים להגיע עם הישיבה כל יום לבארא פארק, וגם כאן בבארא פארק היה קשה למצוא מקום, אבל היה בן אדם טוב שכן נתן לנו מקום לשכור, וכיון שעשה בר מצוה נכנסתי לכאן, וכאן בבארא פארק יש מנין בכל רגע נתון בכל פינה בעיר, אין תירוץ למה לא להתפלל במנין, בקריה זה עדיין קשה, כי יש מנין רק פעם בשעה, וכשיהודי מתעורר והולך למקוה ולבית כנסת פתאום הוא רואה שהוא צריך לחכות עוד הרבה זמן עד שיתחילו מנין, זה באמת נסיון, אני מקווה עם הזמן שיהיה עוד מניינים, תכניסו את הקב"ה בעסק.

סגולה לפרנסה - משניות

יש עוד סגולות לפרנסה, השבוע צריך לתת את הסגולות כי השבוע עושים חלת מפתח של פרנסה, יש שקוראים לשבת זו, שבת געלע מצות, לשון גילוי, שהקב"ה מתגלה לנו, ב"ה עבר עלינו חג מאוד שמח, ועכשיו חוזרים לעבודה עם הקב"ה ביחד, מוהרא"ש מביא הרבה פעמים מהרה"ק הרבי ר' פנחס מקאריץ זי"ע שיהודי פנה אליו שקשה לו עם פרנסה, אמר לו הצדיק, תלמד משנה, כי משנ"ה בגימטריא פרנס"ה, עכשיו בין הזמנים אפשר לראות את הבחורים הולכים על קירות ישראל, אני מדבר על הבחורים שמגיעים לבתי הכנסת, הלוואי שהיו יודעים מדרך הלימוד, שיכולים לקחת משניות וללמוד בלי חברותא ובלי להשתגע אם מבינים או לא, ובלי מבחנים, ובלי לבדוק אם הוא בחור טוב או לא, ובלי לבדוק אם הוא מגיע מבית שבור או לא, ובלי לבדוק אם הוא מוגדר כבר עם אחת האבחונים של ABC אם יפתח משניות הוא יראה שכל המחלות האלו יעלמו לו, כל האותיות הלועזיות האלו שהפילו עליו יעלמו כלא היה, חבל שלא יודעים מזה,

שהיה לו ממש נוח עם הכסא של הידיות והסטנדר, זה לא נמצא ממש במזרח ולכן הוא לא ידע שזה שלי, וזה בסדר גמור, וזה לאנשים מבוגרים, אבל לאברכים מאוד מאוד קשה ללכת להתפלל עם מנין, ואני אומר לכם, כשיש לכם עסק ואתם מכניסים ברצינות את הקב"ה לשותף, ויוצאים לשחרית מנחה מעריב להתפלל במנין, תראו בעיניכם איך שההכנסות נכפלות.

להתפלל מוקדם

אל תיבהלו מלהתפלל במנין, אתם לא חייבים להתפלל לאט, תקחו מנין שמתפלל קצת יותר מהר, ואם אתם רוצים לדבר בתפילה, תדברו לפני התפילה או אחרי זה, בתפילה תתפללו ותראו הצלחה, מוהרא"ש היה אומר המתפלל במנין יראה דבר שבמנין, בקריה עשינו תקנה שהבעלי תפילה יתפללו במהירות בימות החול, כדי לא להקשות את האברכים ולא לתת להם נסיון, כל מי שרוצה להתפלל לאט, שיבוא לפני זה ויניח טלית ותפילין ויתחיל פסוקי דזמרא, זה לא תקנה שלי, כך התקין הרה"ק מסאטמאר שימהרו את המניינים ליהודים שצריכים לצאת לעבודה, שלא יהיה להם נסיון לא להתפלל במנין, אני מדבר על המניינים בשבע ושמונה בבוקר, אלו שמתפללים יותר מאוחר, זה כבר אלו שחוגגים חול המועד כל השנה, אני אומר לבעלי עסקים שמחפשים עובדים, תבדקו מי מתפלל בשבע או בשמונה, הוא יהיה עובד טוב, אלו שמתפללים בתשע ובעשר כבר פחות אוהבים לעבוד...

אכשר דרא - מניינים לרוב

נכנסתי היום לתת את השיעור כאן בבארא פארק, כי היה לי כאן בר מצוה של מישהו שעשה לנו טובה גדולה לפני הרבה שנים, היום כבר משכירים מקומות להיכל הקודש,

יפה, וצופים בעבירות, וריש לקיש אומר שהם נואפים, רק הגמרא תציל אותם מזה, תעשו לעצמכם שיעור בש"ס, יש אברכים שאומרים שמאוד קשה להם לימוד הדף בכל יום, אולי צריך לחזור לדבר כמו שדיברנו פעם, פחות מלימוד הדף ויותר מלימוד ש"ס כסדרן, תפתחו את הגמרא ותלמדו בסדר שלכם, כל אחד כפי מה שהוא מסוגל ללמוד, שלא יהיה לכם חורים בכל המסכתות, ותתייאשו לגמרי ח"ו, ברוך השם שאין יום אחד שאני לא מקבל מכתב 'סיימתי ש"ס', אין ספק שיש על זה הרבה ליצנות, זה לא נחשב ללימוד, הרי אתה יכול ללמוד למה אתה גורס, ואיפה רבינו אומר את זה בכלל, ואיך הוא נראה הלץ הזה, הוא לא לומד כלום, הוא רב עם אשתו כל היום, הרי הגמרא יכולה לרפא אותו, כזה חבל שלא יודעים מדרך הלימוד, הרי אפשר להציל את כל הדור, על ידי דרך הלימוד יסתיים הדבר הזה שבחורים יעזבו את דרך התורה והמצוות, התורה הקדושה מחברת את האדם להקב"ה, האותיות של התורה הקדושה מנקה את הנשמה של האדם, ומחזירה את המוח שלו למקום, אחרי שהוא כבר פגם והמוח שלו נשרף, רק ריבוי גמרא וריבוי משניות יחזיר לו את המוח למקומו.

לימוד התורה – הכנה לשבועות

מי שמתחיל ללמוד את דרך הלימוד, עם הזמן הוא רואה שאין לו כזה ראש חלש, ושהוא כן יכול להבין, ועם הזמן הוא כבר מתחיל להסתכל ברש"י ובתוספות, ועל זה אומר רבינו ובמילא יבין, תנסו את זה, תכניסו לכם לכיס משניות קטן, ואם אתה הולך בלי חליפה, תכניס את זה לכיס של המכנסיים, עוד מעט תצטרך להמתין ללקוח, או לחניה, או לאשתך, תוציא את המשניות ותגרוס קצת, יהיה לך מזה פרנסה בריווח, יהיה לך מזה בריאות, יהיה לך מזה שמחת החיים, כל דבר טוב יהיה לך על ידי המשניות, כל הסגולות

אברכים מספרים לי שהם מתפללים בבתי כנסת ורואים שם את הבחורים, מסכמים עם חברותא ללמוד, ופותחים גמרא וסוגרים ולא יודעים מה לעשות.

דרך הלימוד – גמרא

אברך קנה לי ש"ס מנוקד שיהיה לי לקריה, הרי יהודי בכל מקום שהוא הולך להתאכסן הוא צריך את הדברים שלו, יש לי בעיר את הש"ס, ולא היה לי בקריה, אברך אחד קנה לי מתנה, זו המתנה הכי יפה שיכולתי לקבל, ש"ס כל כך יפה, ש"ס מנוקד של עוז והדר, אני לא יודע למה בישיבות תקועים עם זה שאסור להכניס את זה, הרי יש מלא בחורים שלא יודעים עדיין עברי, ורוצים ללמד אותם לקרוא, הם רק ילמדו לשנוא את הגמרא, תביאו לו גמרא יפה של עוז והדר מנוקד, אני לא כאן לעשות קמפיין לעוז והדר, אבל מה לעשות שהם עושים דברים יפים, יש פסיק בכל מקום שצריך, והדגשים בכל קטע חדש, וכך לומדים דף אחרי דף ונטהרים, רבינו אומר בליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רי"ד, שלימוד הגמרא שורפת את הקליפות והטומאה, הרי אנחנו נמצאים כעת בימות הקיץ, ימים שקשה מאוד בשמירת עיניים מחמת הפריצות ברחובות קריה, עד עכשיו הייתי שבועיים בין העצים בקריה, ועכשיו חזרתי לעיר, ואני אומר להקב"ה, רבש"ע איך מסוגלים להתמודד עם זה, הרי אפשר להישרף לגמרי כשלא שומרים על העיניים, יש עצה אחת לזה, לימוד גמרא.

שמירת עיניים – על ידי גמרא

אנשים אולי חושבים שזה לא עבירה לצפות בדברים אסורים, אבל במדרש לפרשת השבוע כתוב, אמר ריש לקיש שלא תאמר שניאוף זה רק עבירה בגופו, כי גם נואף בעיניו נקרא נואף, שומו שמים, על מה יש לראות למה צופים, אנשים יש להם כובע יפה וחליפה

הגר"א שהיה כל כך גדול, למד בצורה זו.

סגולה לאריכות ימים – שנים מקרא ואחד תרגום

סוכני הביטוח ניגשים לאברכים של שנה ראשונה, ואומרים להם שיש להם אימרא, שלקנות ביטוח חיים זה סגולה לאריכות ימים, אני לא יגיד לכל מי שיש לו כבר פוליסת ביטוח שיסגור את זה, אני כן יגיד לאברכים החדשים שיצאו עכשיו מהשיבה, שיצחקו טוב טוב מהשטויות האלו, יש לזה רק סגולה אחת, שהסוכנים יעשו את העמלות שלהם, לא יותר מזה, ואל תתחילו להגיד, מה יעשו ילדיי אם אני ימות צעיר, מי ידאג להם, ואני שואל אותך מי ידאג לנכדיך ולניניך ומי דאג לך, אתה לא צריך לדאוג על זה, כעת כשאתה חי אתה מחוייב לצאת לעבוד להביא פרנסה לאשתך ולילדיך, אבל ברגע שאתה הולך מהעולם אתה פטור מזה, ואם אתה מחפש סגולה לאריכות ימים, תעבור על הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום, המשלים פרשיותיו עם הציבור משלימין לו ימיו ושנותיו, מתחילים עם חומש ותרגום, ואחרי תקופה אפשר להוסיף רש"י.

לדבר בתקיפות – מתוך רחמנות וזירוז

התורה הקדושה אומרת, וידבר משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבנתם לפני ד' וימותו, וצריך להבין מה נכנס כאן מיתת בני אהרן, יש כאן רש"י מאוד יפה, חולה הולך לרופא, ואומר לו אל תאכל צונן ואל תשכב במקום קר, ואחרי זה הולך לרופא אחר שאומר לו אל תאכל צונן ואל תשכב במקום קר שלא תמות כדרך שמת פלוני, נמצא שהרופא השני זירז אותו יותר מהרופא הראשון, לפעמים יש אנשים שיש להם טענות למה מדברים כאן חריף מדי, למה אומרים לאברכים אם תעשה ככה בסוף אשתך תעזוב אותך והילדים

יש בתורה הקדושה, אנחנו מתכווננים לחג השבועות, עוד מעט מגיע שבועות ומקבלים קבלות, לא צריך לקבל קבלה, תפתחו עכשיו את המשניות ותתחילו לגרוס.

שנים מקרא ואחד תרגום – מתחילת השבוע

צריך לדבר קצת מפרשת השבוע, היום כבר יום חמישי, איפה אתם אווזים בפרשה, אנשים מאוד מזלזלים בשנים מקרא ואחד תרגום, כי רוצים משהו מאוד גדול ובסוף לא עושים כלום, רוצים לעבור על הפרשה ביום שישי עם התפילין, ולכן לא לומדים חומש בכלל, אברך אחד שאל אותי למה אני אומר לעבור על הפרשה כבר מיום ראשון, הרי זה לא לכתחילה, שאלתי אותו ומתי בדיוק אתה עברת על הפרשה, הוא אמר אני משתדל ביום שישי, אבל שבוע שעבר הספקתי רק בשבת אחה"צ, אמרתי לו הרי אתה לא עושה לכתחילה, כי לכתחילה על פי שו"ע אסור לסעוד סעודת שבת בבוקר קודם שעברו על הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום, כשעבדתי בישיבה הקודמת שלי, והכנסתי לבחורים את המושג של להתחיל שנים מקרא מיום ראשון, הגיעו אלי עם טענות מההנהלה למה אני מכניס דברים חדשים, ואמר לי חבר ההנהלה, שהוא עצמו לא עובר על הפרשה אבל לא עושים דבר חדש, ובתור מנהל דיברתי על זה עם רב הקהילה, שהוא יהודי ירא שמים, ואמרתי לו, שעד היום היה נהוג בישיבה שלא אוכלים ביום שישי ארוחת בוקר עד שעוברים על הפרשה, יהודי מבוגר יש לו כבר השגה בלעבור על הפרשה, אבל בחור צעיר הוא רעב, והוא צריך לאכול ולא מבין מה רוצים ממנו, הוא רוצה חביתה, ולכן לימדתי אותם להתחיל מיום ראשון, רב הקהילה אמר שאני צודק, זה הלכה בשו"ע בסימן רפ"ה סעיף ג' שמיום ראשון ואילך זה נקרא עם הציבור, ועל זה אמרו חז"ל לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הציבור, והמשנ"ב מביא שהגר"א נהג כן,

שכנה עם עגלה ושקיות רצים לעזור, לאשה גם מותר לעזור, לאמא גם מותר לעזור.

שלום בית – שכינה בבית

אסור לאברך לבוא הביתה ולהתחיל לתת פקודות, אם הבית לא מסודר, תסדר אתה, אל תגיד אשתי לא עושה כלום, תעשה אתה, ואם אתה רואה שהיא באמת מזניחה את הבית ועשר דקות לפני שבת אין זכר שיהיה כאן שבת, אז תרים שרוולים ותעשה אתה, ותבנה אותה, תן לה מילים טובות, תשמח אותה, תן לה את הכוחות, לצערי הרב, אני לא רוצה לדבר על אחרים, אבל בתוך ברסלב יש קבוצות שמי שנפרד או התגרש הוא נחשב לגיבור, רק גרוש מקבל כרטיס כניסה לשם, אבל כאן בהיכל הקודש חייבים לציית, ומי שאין לו שלום בית, אין לו מקום כאן, אם יבוא לכאן בדחן ממקום אחר ויתחיל לעשות בדיחות על האשה, כמו שהוא רגיל לעשות במקום אחר, אף אחד לא יצחק ואף אחד לא יבין מה הוא רוצה, רבינו אמר שבזמנו של אברהם אבינו קראו לשכינה שרה, ובזמנו של יצחק קראו לשכינה רבקה, ובזמנו של יעקב, רחל ולאה, ורבינו מסיים שכן הוא אצל כל אחד ואחד, רבינו אומר על הפסוק, ומרדכי מתהלך לפני חצר בית הנשים לדעת את שלום אסתר, שאפשר לדעת מה מצב השכינה לפי האשה, ואם אשתך בכעס זה סימן שאתה צריך לשוב בתשובה לפני הקב"ה.

לבטל את עצמינו לרצון השם

מגיע עכשיו שבת, וצריך לבקש מהקב"ה שיהיה שבת יפה בבית, ולהתחזק ולהתחדש מחדש, אף אם בחג היה תקריות בבית פה ושם ולא התאפקו וצעקו וכעסו, זה זמן להתפייס מחדש, וצריך לבקש מהקב"ה שלא יפריע לנו כל מיני דברים שאנחנו חושבים שזה הבעיה שלה, מוהרא"ש מביא מהתולדות, על דברי

ישאירו אותך, כי ככה מזרזים יותר מהרופא הראשון, אם תסתכלו באשר בנחל תראו מלא מכתבים חריפים, שמוהרא"ש מזהיר אנשים שאם ימשיכו בדרכם יהיה להם מר ואיום, כי כשרואים יהודי עומד בגג ועומד ליפול, וכי לא נצעק שיזהר, האם נגיד לו רק בעדינות שאולי כדאי שיזוז טיפה ולא ילך סמוך לפינה שלא יפול, רש"י אומר כאן שהדרך היא להגיד תיזהר שלא תמות כמו שפלוגי מת, בעולם הטיפולי היום מזהירים שאסור להעיר לילדים, הרי הילד נופל מהגג, חייבים להזהיר אותו ולהעיר אותו, זה זרזו יותר מהראשון.

להיזהר בכבודה

אני אומר לכם שוב, את האשה חייבים לכבד, ולאשה חייבים לתת מחמאות, אברך אחד אומר לי שאשתו מכה אותו, ואולי אם נתחיל לשמוע את כל צרותיו נגיע למסקנא שיש לו אשה רעה, אבל אני שאלתי אותו, למה באמת היא מכה אותך, תגיד לי מתי אמרת לה מחמאה בפעם האחרונה, למה שלא תבוא הביתה ותגיד לה כמה שאתה נהנה ממנה וכמה שטוב לך איתה בבית, ותחמיא לה על הלבוש שלה ועל המראה שלה, הרי אלו דברים שמאוד חשובים לנפש האשה, למה אתה חוסך במילים טובות בבית, אתה עושה חסד עם כל העיר רק לא עם אשתך, תקשיב לכל מה שיש לה להגיד, ומה שיש לה לפרוק מהלב, ובמקום לבדוק את הטלפון כל הזמן, תתקשר אליה ותגיד לה שאתה חושב עליה, ואתה רוצה לדעת איך עובר עליה היום, זה יתן לה כח, הרי היא האמא של הילדים שלך, רבינו כל כך ביקש מאנשי שלומינו שניזהר בכבודה, כי היא עוברת כל כך הרבה צער ועגמת נפש בגידול הילדים, לאנשים יותר קל לקנות מתנה מאשר להגיד מילה טובה, תגיד לה יפה בוקר טוב, תחשוב שזו המזכירה או השכנה, אנשים צוחקים שאני נותן את הדוגמא הזאת, אבל מה לעשות שכשרואים

לא מביין בכלל מי הממורמר הזה שצופה בעבירות, הרי זה דמיון, מה רואים, מה יש לראות, הרי ראית כבר, מה יש לראות שוב ושוב זוהמא וניאוף, איין לזה שום הגיון, הרי אתה יכול ללכת הביתה ולעזור לאשתך, ובמקום זה עסוקים בצפיות או בשטויות אחרות, עושים תרגולי התעמלות, אני לא יודע בדיוק מה רוצים עם זה, הרי את הגוף מכניסים עוד מעט לקבר, תעשו תרגולים על הנשמה בלימוד משניות, אם אתה צריך את זה לבריאות תעשה את זה, או שאתה חושב שיום אחד תצטרך להתאגרף עם מישהו וזה חשוב לך תעשה את זה, אבל תזכור לפחות לעשות את זה כיהודי, וח"ו לצפות בדברים אסורים, כי אז כל החיים ימאס לך, אשתך מאבדת את החן, והילדים שלך מעצבנים אותך, ואתה כל הזמן חושב איפה אתה יכול לנסוע לשבת ולשלוח את הילדים לאחרים, אנחנו עושים את זה רק פעם בשנה לאומן, וב"ה כאן בהיכל הקודש נוסעים עם הילדים לאומן.

להתכונן לאומן

כבר הגיע הזמן להתכונן לנסיעה לאומן לראש השנה, כל אחד יתחיל לעשות את התפילות שלו, ואת ההשתדלות שלו, לבדוק דרכונים, אחד הסיבות שנכנסתי כאן לעיר היום, זה לסדר פספורט לבן שלי, זו שמחה מאוד גדולה בשבילי, הרי מאז אדם הראשון לא היה דבר כזה בעולם, שיעמוד צדיק ויגיד, אם חטאת, תבוא אלי לראש השנה ואני יתקן אותך, כשלומדים קצת ספרי מוסר וזוהר ורואים מה עושים עם הנשמה למעלה זה מאוד מפחיד, והנה יש צדיק שאומר תבואו אלי ואני יתקן אתכם, יש רק דבר אחד שצריך לשמור בנוגע לאומן, זה על השלום בית, כי אם הבעל הבית אומר שהוא יפטר אותך, תגיד לו שאתה הולך מהעבודה עוד לפני שהוא יצליח לפטר אותך, ואם גיסך יגיד לך

חז"ל מת בערב שבת סימן יפה לו, מי שבכל ערב שבת בעיניו בחינת מת, הוא מבטל את עצמו להקב"ה הרי זה סימן יפה לו, צריך לתת מילים טובות בבית בפרט בערב שבת, ח"ו לצעוק עליה, אברכים בוכים שאין להם חיים בבית כדרך כל האדם, והם צריכים לדעת שזה לא קורה סתם, כי הם לא מקשיבים ללבטיהם ולא תומכים בנפשותיהם.

הקב"ה לירינו בכל מצב

יש לנו השבוע את כל הפרשה של יום הכיפורים, והתורה אומרת אני ד' השוכן איתם בתוך טומאתם, וכותב רש"י אע"פ שהם טמאים שכינה ביניהם, לפעמים חושב יהודי הרי אני טמא אני פגמתי אני נפלתי כל כך הרבה, והקב"ה כועס עלי ולא רוצה אותי, חס ושלום לחשוב ככה, תפתח את הפה ותדבר אל ד' ותתפייס איתו, הקב"ה איתך אף כשאתה טמא, לא צריך לצום ולעשות דברים קשים, ולא חייבים לשכב על הרצפה, צריך לדעת שלצדיקים היו את העבודות שלהם וזה לא קשור אלינו, היום היארציית של הרה"ק מצאנו יש כל כך הרבה סיפורים על הנהגת הצדיק בקדושה, איך שהכניס את ידיו לתוך האש ושאר הנהגות מופלגות, אבל האמת היא שתשובה זו מצוה קלה מאוד, אנחנו אנשים מאוד פשוטים רחוקים מאוד מהמדריגות הגדולות של הרה"ק מצאנו, אבל אנחנו זכינו להתקרב לרבינו, ורבינו אומר לנו לעשות את העבודות הפשוטות.

נבקש ונתפלל להקב"ה על שמירת עיניים, הרי ראינו קודם את דברי ריש לקיש שניאוף בעיניים זה גם ניאוף, אלו דברים מפחידים, כי אדם חושב שלא עשה כלום הוא רק ראה בעיניו, העצה היא לדבר להקב"ה על כך, רבש"ע כל כך קשה לי, אני לא יכול לצאת מהבית אני שורף את עיניי, אני עוד שורף את זה לפני זה במכשיר בצפיות אסורות, אני

הולכים לחנות ומורידים עיניים, מורידים עיניים בעבודה, וברחוב, וזוכים להרגיש את הקב"ה, רבינו אומר שלפני שיוצאים מהבית צריך להתפלל על שמירת עיניים, הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון, חז"ל אומרים המרצה מעות מיד ליד כדי להסתכל בה אפילו אם הוא כמשה רבינו לא ינקה מדינה של גיהנום, ולכאורה צריך להבין מה נכנס לכאן משה רבינו, ואני בטוח שיש כאן הרבה סודות התורה, אבל כשלמדתי את זה חשבתי, שהכוונה שלפעמים אנשים חושבים, אני כבר איש חשוב, כבר לא מדבר אלי בכלל דברים כאלו, לא בשבילי מיועדים דברי חז"ל אלו, הרי מי לנו גדול מרבינו הקדוש, שכתוב בשיחות הר"ן שאצלו לא היה הבדל בין זכר לנקבה, ואף לא הבין כלל מה הנסיון בזה, ואמר שבוודאי מה שכתוב שיוסף הצדיק עמד בנסיון זה סודות התורה, כי אין בזה בכלל נסיון, ואעפ"כ רבינו לא הסכים בשום אופן לקבל נשים, וזה פלא גדול, לכאורה תרתי דסתרי, רבינו אמר על עצמו מה שאמרו התנאים שהנשים נחשבים אצלו כאוונים לבנים, ואעפ"כ לא הסכים להגיע לידי נסיון.

לקחת את הדיבורים למעשה

יהודי השומר על עיניו הוא בשמחה, ויש לו פרנסה, ויש לו שלום בית, ד' יעזור שנציית לרבינו, וניקח איתנו את מה שדיברנו היום, נכניס משניות קטן לכיס, זה התרופה החדשה שלנו, זה הויטמינים שלנו, זה האבני אנרגיה החדשים... ויש בזה שרשרת של אנרגיה – הסימניה של הספר, אני לא רוצה לתת סתם דרשות ואחרי זה להשאיר אתכם באויר, תצאו עם הדבר הזה מהשיעור היום, לקחת איתנו משניות קטן בכיס, אני זוכר שמוהרא"ש היה מדבר בליל שישי שילמדו לפחות פרק אחד, או שני פרקים, לבחורים אני אומר ללמוד ח"י פרקים ביום, אבל האברכים שעובדים קשה, צריכים שילמדו לפחות פרק אחד, לפחות

שאתה מוזר, הרי אתה בין כה מוזר וסך הכל תקבל תיקון מרבינו, ואם בבית כנסת לא יתנו לך עליה ולא ישלחו אותך לעמוד, העיקר שלמעלה תשב ליד רבינו, אבל חייבים לנסוע עם שלום בית, חוץ אם אתה יודע שאף אחרי שתיסע היא תישאר איתך, אבל אם אתה יודע שהבית יתפרק אסור לנסוע בלי לפייסה, כי יהודי חייב לחיות עם אשה בקדושה וטהרה, ואף אם הוא אוכל קש בבית צריך לעשות הכל להישאר נשוי וח"ו להתגרש, ואברך שמדבר יפה בבית אין ספק שיקבל רשות לנסוע לאומן, ואל תגידו את בבית את אותן מילים הטובות שאתה שומע בשיעורים, תדברו את הדיבורים שלכם מהלב שלכן, כי אם תגיד מה ששמעתי ממני, והיא עונה לך משהו, תרוץ לשאול אותי מה להגיד עכשיו, תדברו מהלב שלכם עם דיבורים יפים, תנסו שוב ושוב, ותדברו על זה, ואין ספק שתצליחו להשפיע עליהם.

השוכן איתם בתוך טומאתם, נפלתם בטומאה, הקב"ה שם, תדברו איתו, רבש"ע אני כל כך נופל כל הזמן, אני מרגיש שאין לי בחירה, אני כל הזמן מרגיש צורך לצפות ראיות אסורות, אבל אל תגיד אף פעם שהקב"ה לא לידך, הקב"ה כאן לידך ותמיד אפשר להתרום בחזרה.

שמירת עיניים

התורה אומרת כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם שם לא תעשו וגו' בחוקותיהם לא תלכו, יש על זה מדרש יפה מאוד, ר' מנשה בר בריה דריב"ל אמר כל מי שרואה דבר ערוה ואינו זן עיניו ממנו, הוא ראה דבר אסור, אבל הוא לא מרים את עיניו להסתכל שוב וליהנות מזה, זוכה ומקבל פני השכינה, ולפני שמתקרבים לרבינו חושבים שהכוונה על לעתיד לבוא, אבל מוהרא"ש מסביר שהכוונה להיום, אפשר לזכות ולהרגיש את השכינה,

והוא יודע לשלוח כל הודעה מהחדשות, ומביע את העמדה שלו, איזה אברך הולך להתכתב איתו, לאיזה אברך יש בכלל זמן לזה, אברכים אמרו לי מי הם הכותבים האלו, אנשים בעלי מרה שחורה, ואיתם מתכתבים, אלו אנשים שבחיים לא הייתם מדברים איתם, בזמן זה שאשתך מבקשת שכבר תבוא הביתה, אתה עונה שיש לך עוד משהו חשוב בעבודה, ומה הדבר החשוב הזה, לראות מה יש לבן אדם המוזר הזה מה להגיד, במקום זה תלך להורים שלך ותעזור להם לסדר את הכלים של פסח בחזרה, ישבת שם כל החג, ובמוצאי פסח ברכת משם, והשאר את ההורים עם כל הכלים, תחזור עכשיו ותעזור להם, ישבת שם עם חבילות צ'יפס וארגזי לבן, לך תעזור להם, ואל תגיד שיש לך משהו חשוב בעבודה, כשהדבר החשוב הזה זה ללכת לכתוב שטויות בבלוג, כי כולם כבר מחכים לך כל החג לשמוע הגיגך, ואם אין לך למי לעזור, תפתח את המשניות ותגיד עוד פרק, ד' יעזור שכשנאכל את החלות השבוע יפתחו לכם שערי הפרנסה בהרחבה גדולה, רק תזכרו להכניס את הקב"ה בעסק, וללכת להתפלל שחרית מנחה ומעריב במנין.

כמה שורות בגמרא, עכשיו בחול המועד פסח, הגיעו אלי בחורים משיבה ליד הקריה, ישיבה ליטאית, דיברתי איתם שיחה בחסידות ברסלב, ושאלו על דרך הלימוד, למה מלמדים את הבחורים לגרוס, ולא אומרים להם ללמוד עם הבנה עמוקה, ושאלתי אותם לדעתם מה הם חושבים, כמה אחוזים מיוצאי הישיבות והם שומרי תורה ומצוות, ועדיין ממשיכים בלימוד התורה, וענו שאין אחוז אחד שלא לומד תורה, אני לא התווכחתי איתם, ודיברתי איתם על משהו אחר, אני גם סברתי כמותם כשהייתי בגילם, וביקשתי מהם שלפחות ילמדו פרק אחד משניות ליום, אני לא יודע מי אלו 'כולם' שלומדים, אולי אנחנו מאיזה עולם אחר, כי אני מכיר אנשים אחרים, הם אנשים טובים, אבל לא מצליחים ללמוד, מרוב טירדת הזמן, אבל להפגנות היה להם הרבה זמן ללכת, וגם היה לו זמן לראות את מי צריך לזרוק מהבית כנסת, אבל לא הספיק ללמוד, ואני לא מדבר על האנשים חסרי הדעה שיושבים לכתוב בבלוגים, לא יודעים בכלל עם מי הם מתכתבים, עם אנשים יושבי חושך וצלמות, אנשים שאף אחד לא מוכנים לדבר איתם, והוא פתח לעצמו איזה ניק 'קליפת בננה' ויש לו כבר חמש כוכבים,

ליל הסדר תשפ"ד בצל ראש הישיבה שליט"א

בקריית ברסלב

⚠ מדור זה נכתב מפי השומעים ויתכן שהדברים לא מדויקים או לא הוכנו כראוי

ואמר שפעם אחת נסע עם משפחתו ברכב, ואמר לילדיו אתם צריכים לדעת שיש לכם אמא יקרה מאוד, והיא אמרה לו, אולי הילדים יחשבו שהאבא לא חשוב, וענה שבוודאי האבא חשוב, אבל מה שעושה בית, לבית יהודי ומלא ביראת שמים, זה רק אם יש שם אמא כשרה וצנועה ובעלת יראת שמים, ואז היא מגדלת דורות יראים ושלמים לד' ולתורתו.

קודם מערבית לימד את מכתבו של הרה"ק ר' שמשון מאוסטרופולא זי"ע ואמר שחסידי ברסלב אמרו שמרומז בזה שמו של מוהרא"ש בתיבת אש"ר, שמראה על אשר בנחל, ובזה יוצא כל אחד ממצריו.

כשבאו לליל הסדר, הושיב את כל אחד על מקומו, ואמר לכל אחד לומר 'קדש', פסח אויף די נאכט וכו', גם הקטנים וגם הגדולים כולל האורחים, ושאל איך אומרים בארץ ישראל, איזה טעם יש להגיד את זה בעברית, ואח"כ לבש את הקיטל ואמר, הולכים לערוך את הקערה הקדושה, והכניס את ג' המצות, ואמר זה המצה של כהן נגד חכמה, וזה של לוי נגד בינה, וזה של ישראל נגד דעת, ובליל ב' הוסיף שמי שיש לו דעת מדבר אל הקב"ה, ואמר שישראל הם קדושים ועם ישראל זה עם כזה טוב ועם כזה קדוש וחזר על זה שוב ושוב, אין עם יותר טוב, בני ישראל הם הכי טובים.

- בעת שבא לתפילת מנחה ערב יו"ט שאל את האברכים, למה פסח הוא יו"ט כל כך יפה יותר מכל הימים טובים, וענה אחד האברכים, כי זה היו"ט עכשיו, כי אצל הראש ישיבה כל יו"ט הוא היו"ט הכי יפה, ואמר שיש בפסח משהו שאין באף יו"ט, וכנראה שהסיבה לזה היא, שכל אחד עשה משהו למען הפסח, היהודי הכי מכובד סחב איזה ארגז ביצים, ולכן רואים כאן איך שכל אחד פניו מאירים, ואמר אני מקווה שגם פניי מאירים, כי אני מסתכל כאן על כל אחד, ורואים איך שכל אחד עשה משהו למען החג ולכן פניו מאירים.
- ושאל את אחד האברכים האם עבדת משהו למען היו"ט, וענה האברך שלא עשה למען היו"ט, אלא למען השלום בית, ואמר שיש אברכים שחושבים שהם מסכנים שצריכים לעזור לנשותיהם, במקום להודות להקב"ה שיש להם אשה כשרה, ואמר שהוא מקבל מכתבים נוראיים ממה שאברכים עוברים בערב פסח, וכמה צריך להודות שיש אשה שרוצה שהבית יהיה נקי, וסיפר שאברך אחד שלח לו מכתב, שהוא מגיע לליל בדיקת חמץ ורואה אטריות של חמץ במקרר, ואשתו אומרת לו, אם אתה רוצה אתה יכול לנקות, לי זה לא מפריע, ירחם השם, תודו להקב"ה שאשתך מבקשת עוד חתיכת נייר כסף ועוד חתיכה, ואל תגידו סתם יש לי אשה אדוקה מדי...

לו דברים יפים מאוד.

אחרי 'יחץ', הכניס את המצה במפה, והניח על כתפיו, וסיפר לילדיו שבני ישראל היו במצרים באמצע אפיית פיתה ולאפה, ובאמצע שמעו שצריך לצאת ממצרים, הם הניחו את הבצק על הכתפיים, והקב"ה אפה את זה, ולכן אנחנו אוכלים עכשיו מצות, והניח את האפיקומן בצד, והורה לאחד הילדים שישמור שלא יגנבו את האפיקומן...

במשך כל ליל הסדר אמר כמה וכמה פעמים, שזה לילה קדוש מאוד, והקב"ה נמצא כאן איתנו, ומי שצריך שידוך יכול עכשיו לפעול שידוך, ומי שצריך בנים יכול לפעול עכשיו, ומי שצריך רפואה זה הזמן לפעול, ובעיקר יפעל כל אחד שיהיה תמיד קרוב להקב"ה, וסיים: יותר מזה לא צריך כלום, שידוך, בנים, רפואה, ומעל הכל קרבת אלוקים, וזהו, על הדברים האלו חזר כמה וכמה פעמים בליל הסדר.

התחיל פיקודא בתר דא וכו', שכל אחד חייב לספר מהקב"ה, חייב לספר מעשיות של תפילה, מהנסים שהקב"ה עשה איתו, והוא מוסיף כח וגבורה להקב"ה, אף שכל הכח מגיע מהקב"ה, והמשיך את הדברים ואמר לבניו, תדעו שכל המלאכים נמצאים כאן, וכעת למעלה בשמים הכל ריק, אין שם מלאכים, ואמר שמי שיש לו שכל עושה את זה כל לילה, הוא מספר להקב"ה את כל מה שעשה משך היום, והקב"ה שומע שהיהודי מדבר איתו, ואפילו שהקב"ה יודע הכל, בכל זאת ברגע שהיהודי מדבר אל הקב"ה ומשבחו הוא מוסיף כח למעלה, ואז כשהיהודי הולך לישון ומגיעים המלאכים לקטרג עליו שהוא עשה כל מיני חטאים, אומר הקב"ה הוא כבר סיפר לי הכל וכבר שב בתשובה.

אמר לכל אחד מבניו לשאול מה נשתנה, ולתרגם באידיש, ואמר לכל אחד למחוא כפיים כשמתחילים מה נשתנה, וכשאחד הילדים התלונן שהוא רעב, אמר שכל הילדים ישאלו יחד, ואח"כ המבוגרים ישאלו ביחד

• אח"כ התחיל להכין את הקערה ואמר, שאנחנו מסדרים כפי שתיקן האריז"ל, זרוע נגד חסד, ביצה נגד גבורה, מרור נגד תפארת, כי הדבר המפואר ביותר זה שיהודי מחזיק את עצמו אף כשהמצב בבחינת מרור, וחרוסת נגד נצח, וכרפס נגד הוד, וחזרת נגד יסוד, והקערה בעצמה זו מלכות, ובליל ב' אמר שמי שמקדש עצמו בקדושת יסוד, מונע את עצמו מחזרת, ולא יהיו חייו כל כך קשים ומרים.

• לפני קידוש אמר לנשים שהם לא מברכים שהחיינו בקידוש, כי כבר בירכו בהדלקת הנרות, ואמר שנוהגים שמוזגים לאחרים את הקידוש, אבל כנראה שרק לראש המשפחה צריך לעשות כן, ושאר הציבור יכולים למזוג לעצמם לבד.

• אמר לאורחים שכולם אומרים יחד קידוש איתו אבל בשקט, והוא יאמר בקול, הקידוש היה בהתלהבות גדולה ובקול רם, לאחר קידוש הגיע אחד המשתתפים ואמר ששמע את הקול של קידוש מתחילת ההר, אמר לו הראש ישיבה, אני מקווה שלא צעקת על אשתך, בואי כבר, הראש ישיבה מחכה לנו...

• ב'ורחץ' אמר שכולם לא צריכים ליטול ידיים, כי רק מי שמטבל את המאכל במשקה נוטל ידיו, וכיון שהוא טובל את הכל במשקה הוא יטול ידיו, והציבור מקבלים כבר את הכרפס הטבול.

• בכרפס שאל את כל אחד מה רוצה, תפוח אדמה או צנון, ואמר שיראו לאכול פחות מכזית, והזכיר לכוין לפטור את המרור, לעצמו לקח צנונית קטנה שלימה לצורך הברכה, אבל לא אכל את כולה.

• ביחץ אחרי שבצע את המצה הרים אותם לגבוה, ושאל כל ילד מה יותר גדול, ואחרי זה אמר למה את החלק הגדול מניחים לאפיקומן, כי תמיד את החלק הגדול והיפה מניחים לזמן יותר מאוחר, בן אדם צריך לדעת שהזמנים הטובים והיפים יהיה לו מאוחר יותר, כעת זה נראה לו הכל קטן ושבור, שידע שממתינים

לא היה דרך להחזירו בתשובה, אבל כעת יש לכל אחד דרך ותיקון, וכולם יכולים לחזור להקב"ה.

יכול מראש חודש, תלמוד לומר ביום ההוא, בן אדם רוצה להתחיל מחדש, וחושב עכשיו זה לא הזמן אולי בראש חודש, יתחיל זמן חדש, תלמוד לומר ביום ההוא, תתחיל מעכשיו, בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך, גם אם המצב מאוד לחוץ בחינת מצה ומרור, תתחיל מעכשיו להיות ירא שמים, תמיד אפשר להתקרב להקב"ה.

מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו, סיפר לבניו ששמע מאחת המורות, שיש כאלו שפוגעות במשפחה החשובה שנכנסו לגור בקריה, כי אבותיהם התגירו, ואמר שח"ו לומר כן, אסור לפגוע באף יהודי, ואסור לבזות אף יהודי, וצריך לדעת שגם אנחנו בני גרים, אבא של אברהם אבינו היה גוי עובד עבודה זרה, מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו.

מתחילה עובדי עבודה זרה וכו' ועכשיו קרבנו המקום גם מי שבחינת עובדי עבודה זרה, והוא מרגיש שהוא מאוד מאוד רחוק, עדיין יכול להתקרב להקב"ה, ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו.

ברוך שומר הבטחתו לישראל וכו' שהקב"ה חישב את הקץ, הקב"ה אמר לאברהם אבינו שבניו יהיו במצרים ארבע מאות שנה, אבל הוציאם אחרי מאתיים ועשר שנה, כי היה להם קושי השיעבוד, ומזה יקח כל אדם מוסר לעצמו, שאם הוא רואה קשיים באים עליו, ידע שזה רק יהיה לטובתו, והכל בא עם חשבון מדוקדק.

סיפר שהיה יהודי שהיתה לו בהמה, והשכן גנב לו את הבהמה, והלך לשופט, והשופט אמר לו אין לי רוח הקודש, מאיפה אני יודע של מי זה, אמר לו היהודי, יש לי עצה פשוטה, תתיר את הקשרים של הבהמה, ותראה לאן היא רצה, והיא כמובן רצה לבעליה

כל צד, קודם אלו היושבים בצד ימין יאמרו יחד, ואח"כ כל היושבים בצד שמאל, ובליל ב' אמר שכל האורחים יאמרו יחד.

- אמר, מי רוצה לשמוע את התירוץ לקושיית מה נשתנה? התירוץ לכל הקושיות זה עבדים היינו לפרעה במצרים, אם יהודי לא חושב מהקב"ה, והוא עבד משועבד למשהו אחר, אז יש לו קושיות, אבל כשהוא עבד להקב"ה, אין לו קושיות, וכל הקושיות מתורצות.
- התחיל עבדים היינו וגו' ואילו לא הוציא וגו' הרי אנו ובנינו ובני בנינו היינו משועבדים לפרעה במצרים, ואמר לבניו, אני הייתי במצרים, אולי אתם לא יודעים אבל אני ואמא היינו יחד במצרים, כי לא ידענו מרבינו, לא ידענו מהצדיק, ורבינו הוציא אותנו ממצרים.
- ואפילו כולנו חכמים כולנו נבונים כולנו יודעים את התורה מצוה עלינו לספר, שלפעמים חושבים שאנחנו יודעים את כל התורה, ויודעים הכל, ולא צריך לספר מעשיות של תפילה ושל הנסים של הקב"ה, ולכן אומר בעל ההגדה אפילו כולנו חכמים כולנו נבונים כולנו יודעים את התורה בכל זאת מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים.
- ברוך המקום ברוך הוא ברוך שנתן תורה לעמו ישראל, כנגד ארבעה בנים דברה תורה, התורה מתאימה לכל אחד, לכל אחד ואחד יש דרך ללמוד תורה, בין אם הוא חכם ובין אם הוא רשע ובין אם הוא תם או שאינו לשאול, כל אחד יכול להתחבר לתורה, עם דרך הלימוד.
- רשע מה הוא אומר מה העבודה הזאת לכם, לכם ולא לו, ואף אתה הקהה את שיניו וגו' אילו היה שם לא היה נגאל, הרשע אומר מה העבודה הזאת לכם, לכם ולא לו, הרשע צועק, שהעבודה הזאת שייכת רק לכם, ולא לו, כי הוא מיואש, והוא אומר אני נפלתי כבר כל כך עמוק ואני לא יכול לשוב בתשובה, ורק אתם יכולים, הקהה את שיניו הכוונה לקרבו לתורה ולתשובה, ואומרים לו, אילו היה שם לא היה נגאל, רק שם במצרים שלא היה תורה

אוטובוס ואין כלום, כי הבהמות האלו היה האמצעי שלהם ללכת ממקום למקום, הילדים לא כל כך מבינים מה כל כך נורא שהבהמות מתו, אבל ברכבים הם כבר מבינים...

בעת שהגיע לקטע ובמורא גדול זו גילוי שכינה, אמר שמוהרא"ש אמר לתלמידיו מי רוצה שאראה לו את אליהו הנביא, כל מי שרוצה אני יכול להראות לו את זה, אבל יש משהו יותר גדול מזה, זה לדבר עם ד', ואמר הראש ישיבה לסוכבים, מי רוצה לראות את אליהו הנביא, אני יכול להראות לכם, אבל יש משהו יותר גדול, ובמורא גדול זו גילוי שכינה, גילוי שכינה הכוונה לדבר עם הקב"ה, זה יותר גדול מגילוי אליהו.

אחרי ששפכו עם האצבעות על המכות, אמר, שהיין ששפכו זו סכנה גדולה, ואחד הילדים הנשואים עבר עם קערה גדולה שכולם ישפכו את יין המכות, וניגבו את כל הצלחות של הגביעים, וכן את התחתית של הגביע, ואמר שכבר הצליחו עם יין זה להעלים הרבה גויים במשך הדורות, מי שיש לו גוי שעושה צרות ליהודי יכול להשתמש בזה... שופכים את זה ליד הדלת של הגוי ובסוף הם מתים, ולכן יש מאוד להיזהר מזה, כי היין הזה הוא סכנה גדולה.

ר' יוסי הגלילי אומר מנין אתה אומר שלקו המצרים במצרים עשר מכות וכו', ואמר ששמע פעם למה התנאים רצו להגדיל יותר ויותר את כמות המכות, כי התורה אומרת כל המחלה אשר שמת במצרים לא אשים עליך, לכן רוצים שיהיה כמה שיותר מחלות במצרים, וככה יהיה יותר מחלות שלא יבואו על ישראל.

כמה מעלות טובות וכו' דיינו, אילו נתן לנו את התורה ולא הכניסנו לארץ ישראל דיינו, ואמר שלא כתוב להיפך, כי אין כלום בזה שיהודי נמצא בארץ ישראל אם אין לו את התורה, מי שלא מקשיב לתורה, אין בזה שום מעלה שהוא בארץ ישראל, אבל יהודי שיש לו את התורה, אז יש חשיבות בזה אם הוא זוכה

האמיתיים, ואמר אותו דבר זה עם היצר הרע, הוא קשר אותנו ואומר שאנחנו שייכים לו, ואנחנו צועקים להקב"ה, תתיר את הקשרים ותראה שאנחנו רצים אליך, ורוצים רק אותך.

- במתי מעט כמה שנאמר, שאל את הילדים, כמה אנשים ירדו למצרים, ותראו מה יצא מזה, עם ענק של ששים רבוא.

- שאל את ילדיו מה תעשו אם מישוהו נותן לכם מכות, האם תקראו למשטרה? ומה תעשו כשהמשטרה נותנת מכות? תתקשר לבית המשפט? ומה תעשו אם החוק אומר שצריך להכות את בני ישראל? וענה אחד הילדים שנבקש מהקב"ה על כך, ושאל אותם וכי נבקש או נצעק? בוודאי שנצעק להקב"ה, הרי זה כואב, ואמר אני זוכר שסבא טייטלבוים היה אומר, שככה היה בשואה, החוק היה להכות את היהודים, ואמר מה העצה לזה, יש עצה אחת ויחידה, ונצעק אל ד' אלוקינו.

- קודם שהתחיל ונצעק אמר לסוכבים מה אתם עושים כשכואב לכם, האם אתם אומרים את זה, או שצועקים מכאב, ואמר לבחורים זה הזמן לצעוק כאן ולפעול שידוך, זה הזמן לפעול ילדים, זה הזמן לפעול בריאות, זה הזמן לפעול התקרבות להקב"ה, ויותר מזה לא צריך כלום, וצעק ונצעק אל ד' אלוקי אבותינו, ואמר מה קורה כשצועקים אל ד', וישמע ד' את קולינו, הקב"ה מקשיב לנו.

- ויוציאונו ד' ממצרים לא על ידי מלאך, ואמר לבניו, יוסף מה אתה עושה אם אני אומר לך להביא מזלג, הרי אתה תגיד להערשי להביא, והערשי אומר ליצחק דוד תביא, ויצחק דוד אומר ליענקל תביא, וככה היה יכול הקב"ה לעשות, לשבת בשמים על כסא כבודו ולהגיד למישהו לך תוציא את ישראל ממצרים, אבל הקב"ה לא עשה כן אלא ירד לבדו למצרים להוציא את ישראל.

- ביד חזקה זו הדבר, שהבהמות מתו, ואמר שהיום אפשר להבין את זה עם רכבים, אם יום אחד כל הרכבים דוממים ואין רכב ואין

להבין מילה אחת כי מדברים באמצע האכילה, אבל אנחנו צריכים ללמוד מזה שזה זמן גדול וקדוש מאוד, וצריכים להיות בשמחה גדולה שזוכים לאכול את המצות.

כשחילק את המרור, אמר שרבינו אמר שכזית מרור זה סגולה לפרנסה, ושאל כל אחד מה שרוצה, חסה או חזרת או שניהם, ואחד אמר שהוא רוצה דווקא חזרת, ושאל אותו האם זה המנהג אצלך, תעשה מה שאבא שלך עושה, אל תחפש מנהגים חדשים.

שאל את הילדים מי יודע למה אוכלים ביצה בשולחן עורך, וכל אחד אמר טעמו, ואמר שאוכלים זכר לקרבן חגיגה, ובכל הסעודה אמר לאשתו כמה האוכל טעים, כמה הדגים טעימים, וכזה מרק אף פעם לא היה לו, וכזה בשר טעים וכו'.

בשולחן עורך סיפר בצורה מרתקת לילדיו מהרה"ק הקדושת לוי זי"ע שהתחפש והגיע ליהודי אחד בימי הפסח, ואמר שהוא חייב בדחיפות לקנות בירה, ואמר היהודי הרי זה חמץ אני לא מחזיק דבר כזה אצלי, ואמר הצדיק אני יתן לך עשרים דולר, ואמר היהודי אין לי דבר כזה, זה חמץ, ואמר הצדיק אני יתן לך מאה דולר, ואמר היהודי אם אתה אומר לי את זה עוד פעם אחת, אני יתן לך מכות, ואמר אוקיי אני אתן לך עוד הצעה אחת, אני מוכן לשלם אלף דולר, ואמר לו היהודי תברח מכאן כי אני נותן לך מכות, והלך הצדיק לגוי אחד, ואמר לו אולי אתה יכול למכור לי מהסחורות שהיה אסור למכור אז, והגוי אמר לו, אסור לי כי המשטרה לא מרשה, אמר הצדיק אני יתן לך מאה דולר, ואמר בשביל מאתיים אני מסכים, תשים את הכסף בפינה ההיא והיא, ואני ישים את הסחורה בפינה ההיא ותיקח את זה, ואמר הצדיק לרבש"ע, תראה איזה עם יפה יש לך, אתה אמרת לפני אלפי שנים שלא יאכלו חמץ, ואין שוטר אחד שבדק את זה, ואי אפשר למצוא חמץ אצל בני ישראל, והם לא מחפשים דרך לעקוף את זה, ואילו הגוי הזה שאסור לו למכור סחורה,

לארץ ישראל, ואמר שכל אלו שמולהבים במצוות ישוב ארץ ישראל, צריכים לראות אם ח"ו לא עזבו את התורה, כי התורה קודמת להכל, צריך להיות מחובר לתורה, ולציית לכל מה שהתורה אומרת.

אמר לכל אחד מהבנים והנכדים, אף לקטני קטנים, שיגידו את שלש המילים, פסח מצה ומרור.

פסח שאנו אוכלים על שום מה על שום שפסח הקב"ה על בתי אבותינו במצרים, ואמר שלא כתוב 'מעל' בתי אבותינו, כפי שאמר הרה"ק ר' משה לייב מסאסוב זי"ע, שהכוונה שבשעה שהגיע הקב"ה למצרים וראה את הדם על הבתים, ראה את בני ישראל שהם כל כך טובים וקדושים, ומקיימים את התורה, התחיל לרקוד ולקפוץ על בתי ישראל ולצעוק ולשיר, כאן גר יהודי, כאן גר יהודי.

בכל דור ודור חייב האדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, ואמר לילדים, אתם יודעים שאני ואמא היינו במצרים? לא שמעתם מזה? באמת אני ואמא היינו במצרים, כי לא היה לנו צדיק, ומי שאין לו צדיק הוא במצרים.

אמר, מקימי מעפר דל, מאשפות ירים אביון, להושיבי עם נדיבים, בן אדם שהיה דל, והיה בתוך אשפות, יכול לקום ולשבת יחד עם הצדיקים, הכל מכח הצדיקים נדיבי עמו, מכוחו של רבינו.

אמר לפני שתיית הכוס, שיש כאלו שאומרים לשם יחוד קודם כל אכילה ושתייה וכל מצוה בלילה זו, אבל אנחנו אומרים לשם יחוד לפני תחילת הסדר, ואחרי זה רק חושבים את זה בראש.

קודם שנטלו ידים אמר לומר רחצה, מוציא, מצה, כי אסור לדבר אחר נטילת ידים, בעת שאכל את הכזיתים מצה היה מחזה הוד, אכל את המצה בעיניים סגורות, ועיניים דומעות, ואמר קודם לכן שראה חסידי ברסלב שאוכלים מצה ומדברים באמצע להקב"ה, ואי אפשר

שראש הישיבה יגיד לו את האמת ויעיר לו מה שצריך אף אם כואב לו, ונהנה מהבקשה ואמר שזה דבר קשה מאוד... ושאל את ד"ש ואמר שהוא רוצה שראש הישיבה יחייך אליו, ושאל את א"ר ואמר שהוא לא רוצה להיות בטלן, וחשב קצת, וענה לו, אני אתן לך את זה בעז"ה, ושאל את רד"פ מה הוא רוצה, ואמר שרוצה להיות צדיק, ואמר אני אתן לך את זה, ושאל את הרב נתנאל, ואמר שרוצה בנים יראי השם, ובירכו, וח"מ שאל אם הוא יכול לבקש עוד משהו, ואמר שרוצה בנים יראי השם, ובירכו, ושאל את ש"פ מה אתה רוצה, ואמר שהוא רוצה להיות בשמחה, אמר לו זה תלוי בך, ושאל מה לעשות, ענה לו ראש הישיבה אתה צריך לבוא לשיעורים, וביקש שהוא רוצה לאפיקומן שלא יתייאש, ובירכו.

בליל ב' שאל את א' מה אתה רוצה לאפיקומן, ואמר שהוא רוצה לזכות לבוא כל שנה לליל הסדר לראש ישיבה, ושאל את ח"מ מה אתה רוצה, ואמר שרוצה לזכות לעזור לראש ישיבה לעשות את הדיסקים ושיהיה לו קול טוב, ושאל את א"ר מה אתה רוצה, ואמר שרוצה עוד ילד, ובירכו, ושאל את הרב שמעון מה רוצה, ואמר שהוא רוצה לחזור שנה הבאה לליל הסדר עם ילד, ובירכו, ושאל את י"פ מה הוא רוצה ואמר שהוא רוצה לעבור ססט, ואמר לו שזה לא כזה קשה, תלמד את ספר התיאוריה, ואמר שהוא רוצה שכשהוא עוזר לחתנים, יתנו לו אנשים הרבה כסף ובירכו, ואמר אחד הסובכים שהבחור ש"פ כבר כאן כמה שנים והוא מתבייש לבקש שידוך, ואמר הראש ישיבה הוא יודע לבקש לבד, ואכן הוא ביקש להתארס עד שבועות, וראש הישיבה בירכו, ושאל את י"ש מה הוא רוצה, ואמר שהוא רוצה שכל הבחורים יתארסו, ואמר לו ראש הישיבה כאן כל אחד מבקש לעצמו, ואמר הבחור אני לא רוצה להיות אגואיסט, אמר לו ראש הישיבה תבקש בשבילך, וביקש שידוך לעצמו ובירכו, ושאל את ד"ש מה הוא רוצה, ואמר שהוא רוצה לנהוג את ראש הישיבה ברכבו, ואמר בסדר, שאלה אשת

והשוטרים שומרים על זה ומכים ומענישים, ואעפ"כ בעד בצע כסף הוא מוכר את הסחורה האסורה.

- אמר שבמוצאי שבת עושים ברכת בשמים, כי הנשמה יתירה הולכת, ואמר שאיתא בתוס' שיו"ט מוצאי שבת כשעושים יקנה"ז לא לוקחים בשמים, כי הנשמה יתירה נשארת ליו"ט, ושואלים בתוס' א"כ למה לא עושים בשמים בכל מוצאי יו"ט, ומתרצים שהנשמה יתירה של יו"ט אינה הולכת במוצאי יו"ט, אלא נשאר אצל האדם, וביאר הטעם כי כל אחד מכין את עצמו ליו"ט, ולכן זה נשאר אצלו, ובשבת הנשמה יתירה היא מתנה, אף אם לא עשו כלום מקבלים את הנשמה יתירה, ולכן זה הולך במוצ"ש, ואמר לאשתו ששאל את האברכים בבית כנסת, למה פסח הוא היו"ט הכי יפה, ואמר שענה שנראה לו שהטעם הוא כי כל אחד יש לו חלק ביו"ט, וכל אחד עשה משהו למען החג, ואמר שלכן נשארה הנשמה יתירה במוצאי יו"ט.

- בצפון אמר לבניו שיביאו את האפיקומן, ושאל כל אחד מה שרוצה, אחד אמר שרוצה אופניים ואחד אמר שהוא רוצה ספר וכו', ואחרי זה עבר בין כל המבוגרים ושאל אותם מה רוצים לאפיקומן, וענה לו ח"מ שהוא רוצה דלת פתוחה אצל ראש הישיבה, ואמר לו, הדלת פתוחה כאן, אבל מה לעשות שאתה לא מגיע, אתה יודע מה, ד' יעזור שיהיה לך כאן דלת פתוחה, ושאל את א' מה אתה רוצה לאפיקומן, ואמר שהוא רוצה להתארס עד ל"ג בעומר, ואמר כאן אני צריך את אשתי שתעזור לי עם התפילות, ושאל את הסכמתה והסכימה להתפלל, שאל את הרב אלחנן מה רוצה, ואמר שהוא רוצה שראש הישיבה יקרב אותו להקב"ה, ושאל האם לא ביקשת זאת שנה שעברה, ואמר שכן ביקש, ושאל האם לא נתתי לך את זה שנה שעברה, ואמר שכן נתנו לו, והוא מבקש עכשיו קירבת אלוקים לעוד שנה, ובירכו, ושאל את י"פ מה אתה רוצה ואמר שהוא רוצה שידוך, ובירכו, ושאל את י"ש מה אתה רוצה, ואמר שהוא רוצה

המלך אהב שהקב"ה יקשיב לקולו.

כשאמר, שומר פתאים ד', אמר שאין הכוונה לטפשים, אלא הכוונה לתמימות, מי שמתנהג בתמימות אם הקב"ה, הקב"ה שומר עליו.

מה אשיב לד' וגו' כוס ישועות אשא ובשם ד' אקרא, אמר, שדוד המלך שאל את עצמו, הרי הקב"ה עושה לי כל כך הרבה טוב, מה אני יכול להחזיר לו, יש דבר אחד שאני יכול לעשות, ובשם ד' אקרא, לדבר אל ד', לדבר אל הקב"ה.

סיפר שהיה צדיק גדול שאמר לתלמידיו, שזה זמן טוב לפעול כשאומרים אנא ד', והחסידים חשבו שהכוונה לאנא ד' הושיעה נא, ואמר להם הצדיק, שהתכוין לפסוק אנא ד' כי אני עבדך, כשיהודי בוכה להקב"ה שרוצה להיות עבד ד', זה זמן טוב לפעול ישועות.

הודו לד' כי טוב כי לעולם חסדו ואמר שהרה"ק ר' נתן זי"ע אמר שבשעה שיהודי מודה להקב"ה ואומר ש'כח אייבערשטער, אומר הקב"ה למלאכים, תראו איך שיהודי אומר תודה, אני יתן לו כל כך הרבה שפע כדי שיהיה לו על מה להודות, ואם ח"ו יהודי מתלונן, אומר הקב"ה למלאכים, הוא מתלונן אני יתן לו על מה להתלונן, ואמר שמוהרא"ש ביאר בזה את הפסוק הודו לד' כי טוב, אם יהודי מודה להקב"ה על הטוב שהוא נותן לו, בסוף יהיה אצלו 'כי לעולם חסדו', הקב"ה ישלח לו חסדים ללא הרף.

ואמר יש כאן פסוק שיהודי חייב לשנן לעצמו כל הזמן, ולחיות עם זה כל הזמן, ד' לי לא אירא מה יעשה לי אדם, הקב"ה נמצא איתי, ואף אחד לא יכול לעשות לי כלום, חייבים לזכור מפסוק זה כל הזמן, ואמר שהפסוק 'כל גוים סבבוני' הכוונה על היצר הרע שמסובב את האדם ורוצה להפילו, ורק הקב"ה יכול לעזור לנו.

לא אמית כי אחיה ואספר מעשי קה, אמר שהכוונה היא, איך יכול אדם לחיות ולא למות, על ידי שמספר מעשי ד', על ידי שמספר

ראש הישיבה הרי יש לך כבר נהג, אמר ראש הישיבה מעכשיו יהיה שני נהגים, ושאל את א"ר מה הוא רוצה ואמר שהוא רוצה אשה כשרה, וכירכו, ושאל את ל"ר מה הוא רוצה, ושאל אם הוא יכול לשאול בשקט והסכים וביקש משהו בשקט באוזן, ושאל את הנשים מה הם רוצים לאפיקומן, וענו שהם הולכים עם בעליהם, ומקבלים את האפיקומן יחד איתם.

• בעת אכילת אפיקומן היה מחזה נורא, בשכיבה עם עיניים סגורות ודומעות, עם כל מיני תנועות, ודביקות גדולה, ואח"כ אמר ש'כח אייבערשטער שזכינו לאכול הכזיתים מצה.

• לפני שפוך חמתך אמר לבניו שצריך להיות עם דרך ארץ גדולה, כי אליהו הנביא מגיע, ואמר, מגיע עכשיו צדיק גדול, אליהו הנביא, וכשעומדים לפני צדיק צריך להיות בדרך ארץ גדולה, ומילא את הכוס של אליהו, ואמר, אליהו הולך לשתות מזה קצת, ראש הישיבה נעמד ושאל מי רוצה ללכת לפתוח את הדלת, הילדים הלכו וחזרו שהם מפחדים, ושלח את אחד הבחורים, וכשחזר התחיל ראש הישיבה בקולי קולות, שפוך חמתך אל הגויים, ובליל ב' הכריז בשפוך חמתך אחר פתיחת הדלת, גוט יו"ט אליהו הנביא, אחרי זה חילקו שיריים לכולם, מהכוס של אליהו, ואמר שזה ענין גדול לקחת שיריים מצדיק, ואמר שזה סגולה לנשים לשתות מזה, להיוושע בזש"ק.

• סיפר מאיפה יש לו את הכוס הזה של אליהו, ואמר שאחד האברכים נולד לו ילד ממש בערב פסח, וחמיו לא הסכים להכניסו לחג הפסח, כי הוא נהיה חסיד ברסלב, ולכן אשתו של ראש הישיבה בישלה להם את כל צרכי הפסח, ולכן הם שלחו אחרי זה את הכוס של אליהו.

• כשהגיע ל'אהבתי כי ישמע ד' את קולי תחנוני', שאל את ילדיו, מה אתה אוהב? שוקולד? ארטיק? ואמר תשמעו מה דוד המלך אהב, אהבתי כי ישמע ד' את קולי תחנוני, דוד

מעשיות של תפילות הוא מתחיל לחיות.

- אמר שהרה"ק ר' אלימלך אמר, שאם יהודי צועק להקב"ה, פתחו לי שערי צדק, אני רוצה שער להיכנס להקב"ה, אני רוצה לעבוד את הקב"ה, עונים לו משמים 'זה השער לד', זה בדיוק השער, מה שעשית עכשיו, לדבר אל ד' ולבקש, ככה נכנסים להקב"ה לעבדו, זה השער לקדושה ולכל מדרגות הקדושה.

- אודך כי עניתני ותהי לי לישועה, ואמר שיש בזה שני פשטים, אודך כי עניתני שאתה עונה לי בעת צרה, ועוד פשט, אודך כי עניתני שענית אותי בעינויים, וסיפר את מה שחז"ל מספרים בשוחר טוב, וגם במסכת מידות, שהיה פעם איש אחד שהיה לו מסחר עם שותפים, והיו צריכים ללכת על הספינה לסחורה, ובדרך לספינה שבר את רגליו, והשותף אמר לו שלא יכול להמתין לו, וחייב ללכת, והתחיל היהודי ח"ו לדבר נגד האמונה, למה הקב"ה עשה לי כך, אבל אחרי תקופה כששמע שכל הספינה עם כל הסחורה טבעה בים, ואז התחיל היהודי להודות, אודך כי עניתני, אני מודה לך על העינויים ועל השברים ברגל, וכך ניצלתי מהטביעה בים.

- אבן מאסו הבונים, לפעמים מגיע משלוח של אבנים, וכשהקבלן רואה אבן אחת שקצת עקום הוא זורק את זה, ובסוף האבן הזה מגיע למקום הכי יפה.

- אנא ד' הושיעה נא אנא ד' הושיעה נא, למה כופלים פעמיים את הבקשה, כי אם יהודי אומר שכבר התפללתי ולא נושעת, אומרים לו, תתפלל שוב, תבקש שוב ושוב מהקב"ה.

- באמירת הלל הגדול, הודו לד' כי טוב כי לעולם חסדו, רקד בריקודים, ובליל ב' רקד לבדו בכל הסלון, שבשפלנו זכר לנו כי לעולם חסדו, וחזר על הפסוק שוב ושוב, בריקודין גדולים ובשמחה גדולה.

- בעת אמירת נשמת אמר ששמע מאביו, שבתחילה אומרים אילו פיננו מלא שירה כים וכו', אין אנחנו מספיקים להודות לך וכו',

שאין לנו שום דרך להודות, ואחרי זה אומרים כי כל פה לך יודה וכל לשון לך תשבע וכו', הרי כאן אומרים שכן יכולים להודות, ולכאורה יש כאן סתירה, ואמר שאביו תירץ, שההבדל היא, שבתחלה אומרים, פיננו ולשונינו וכו', ואם אנחנו חושבים שזה שלנו, אנחנו באמת לא יכולים, כי לנו אין כלום, אבל כשאומרים כל פה לך יודה, הפה שלך, של הקב"ה, ואז עם הפה של הקב"ה אפשר להודות.

- בנרצה שאל כל אחד מה זה נרצה, וענו בלשון המקובל, ווער ס'טוהט אזוי ווערט באוויליגט פארן אייבערשטן [מי שעושה כך הוא רצוי אצל הקב"ה] ושאל מה זה באוויליגט [רצוי], וכל אחד ענה, שהקב"ה אוהב, ושאל את מי הוא אוהב, וענו את מי שעשה את כל ליל הסדר והמצוות של ליל הסדר, ושאל מי עשה את זה, וכל אחד היה צריך לענות 'אני', ואז אמר לכל אחד תגיד את המשפט ביחד: הקב"ה אוהב אותי.

- בחסל סידור פסח רקד הרבה מאוד, ושר שוב ושוב את הקטע חסל סידור פסח בשמחה גדולה.

- אדיר במלוכה, נתן לכל ילד לשיר קטע אחד, ועל כל אחד הוא אמר, אתה שר כל כך יפה...

- בפיוט אדיר הוא אמר שמוהרא"ש אמר שמי ששר את הפיוט הזה מוחלין לו על כל עוונותיו

- סיפר שהיה פעם איש אחד שידעו שהוא עשיר גדול, ולא ידעו מהיכן העשירות שלו, והחליטו בני משפחתו שהולכים לעשות סעודה, ושם יתנו לו לשתות הרבה יין, וכך יוכלו לחקור אותו מהיכן העשירות שלו, ואכן כך היה והוא שתה לשכרה, ושאלו אותו מאיפה הכסף, הוא אמר שיש לו כאן נכס אחד, ושם שתי בניינים, ושם שלש עסקים, ושם ארבעה אבני מרגליות וכו', ואמר בשם הצדיקים, שאחרי שבני ישראל שתו ד' כוסות הם מתחילים למנות את העשירות שלהם, יש לנו אחד אלוקינו בשמים ובארץ, שני לוחות

שאומרים את החד גדיא בליל פסח, כי כל המלאכים מקנאים את עם ישראל שהיה להם ליל סדר כזה יפה, ויכולים לקטרג קטרוג גדול ולהגיד שהם לא ראויים לכך, ולכן שרים את השיר הזה, והמלאכים נרגעים כשרואים שבני ישראל עסוקים עם שטויות, עם איזה גדי וכלב וכו', ואמר שהרה"ק מצאנו אמר ששמע הרבה טעמים על חד גדיא, אבל זה הטעם של הרה"ק מראפשיץ זה הטעם הכי יפה.

לאחר ליל הסדר אמר שיר השירים במתיקות נפלאה, שארכה כחצי שעה, לפעמים פרץ בבכי, והרבה פעמים דיבר באמצע, הן שיחות והן דיבורים ותפילות להקב"ה, כאשר זכינו לסדר אותו כן נזכה לעשותו.

הברית, שלשה אבות וכו', ואמר אני עשיר, יש לי חומש ויש לי משניות

• כשהגיע לתשעה מי יודע שאל הרי הכל מדובר ברוחניות, הקב"ה, לוחות, אבות ואמהות, חומש, משניות, שבת, מילה, עשרת הדיברות, ומה נכנס כאן תשעה ירחי לידה, ועל כרחק שהמסירות נפש של הנשים להביא דורות להקב"ה, זה מעלה כל כך גדולה כלוחות הברית, כי זה מה שמחזיק את עם ישראל, המשך הדורות, ואין דבר יותר קדוש מזה.

• בחד גדיא עשה מאוד מרתק לילדים, והראה להם את התמונות בהגדה, בליל א' שר את זה רק באידיש, ובליל ב' גם בלשה"ק וגם באידיש, ואמר שהרה"ק מראפשיץ אמר
